СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 8-го жовтня 1947. — No. 234. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, October 8, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЄНКИ ВИГРАЛИ СВІТОВУ СЕРІЮ БИТОГО МЯЧА

Ню Йорк, 6 жовтня. — Дружина нюйорських Єнків піднесла перемогу у світовій серії битого мяча в семому дні гри, після четвертої перемоги в теперішній серії. Їх противники, бруклинські Доджери, віднесли лише три перемоги. Єнки належать до Американської Ліги, а Доджери до Краєвої Ліги битого мяча („бейзбол"). Гри, які вичерпали повних сім змагів, були незвичайно інтересні тим, що Доджери були на березі програ третього дня, одначе несподівано відбилися в останній хвилині, внаслідок чого гра забрала повних сім днів, згідно з правилами. Другою великою несподіванкою була резигнація предсідника Єнків, Лаврія МекФейла, негайно після виграної перемоги.

ТРИ ЗБІЖЕВІ БІРЖІ ПІДНЕСЛИ МАРДЖИН ДО ОДНОЇ ТРЕТИНИ.

Шікаго. — Три головні збіжеві біржі пішли за закликом президента Трумана в справі обмеження штучної підвишки цін збіжжя і зажадали заплати повної третини ціни за збіжжя наперед при трансакціях на біржі. Досі давали завдаток („марджін") 15%. Тому що Шікаго є осередок збіжевих трансакцій, надіються, що постанова шікаговських бірж матиме вплив на інші біржі. Це причиниться теж до стабілізації ціни на збіжжя.

ХЛІБ І БУЛКИ ПОЩЕЗАЛИ З РЕСТОРАНІВ.

Ню Йорк. — Хліб і булки пощезали зо столів у нюйорських ресторанах внаслідок зазиву президента, щоб щадити збіжжя й хліб для рятунку Европи. Хліб подають тепер з обідами лише на окреме жадання гостей. Мясо ще не зовсім стримано зо спису страв у ресторанах тому, що це перший вівторок і власники ресторанів мають припаси мяса, закуплені наперед.

Білий Дім не має мяса при обіді.

Вашинґтон. — Згідно з засадами, складеними Громадянським Харчовим Комітетом, хазяйка Білого Дому, пані Труман, приготовила на вівторок обід без мяса. Кухарка Білого Дому, пані Мері Е. Шарп оприлюднила „перепис" для зладження деяких страв, які подаються в Білому Домі. Це зроблено для захоти кухарок і хазяйок урядовців і службовиків у Вашинґтоні й в цілому краю.

ПОЧАЛАСЯ РІЧНА КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

Сан Франсиско, 6 жовтня. — Предсідник А.Ф.П. Вилієм Ґрін, отвираючи річну конвенцію, заявив, що втримання високих заплат по робітничу працю після війни, стримало американську господарку від небезпечної підвишки, яка була б перейшла на депресію.

Секретар праці Луїс Швеленбак у своїм привіті сказав, що підвишка робітничих платень упродовж останніх пятнадцяти місяців досягнула 15%, а чисті доходи підприємств в тому самому часі зросли більше ніж двічі тільки. Ці зиски причиняються до підвишки цін і їх не можна оправдати під теперішній час, твердив секретар праці. Як приклад зросту зисків подав Швеленбак такі цифри: перед роком вносили чисті доходи за чверть року $323,000,000, а за перший чвертьрік біжучого року $857,000,000. Ощадності робітників зменшилися між 1945 і 1946 роком на 45%.

АТОМОВА СИЛА НЕПРИДАТНА.

Ню Йорк. — У жовтневім виданні журналу „Болетін оф Атомик Сайентистс" пише професор права Гарвардського університету Дейвид Кеверс, що атомова сила неоплатна, коли не вдасться винайти міжнародню контролю над атомовою бомбою. Тому, як довго існує загроза, що атомові заводи для виробу бомб можуть бути зайняті, так довго не буде спроможности свобідно розвивати атомової сили для промислових цілей. Отже ліпше знищити всі дотеперішні атомові засоби, ніж жити у вічному страсі.

„ПРОГРЕСІВ" ПЕРЕСТАВ ВИХОДИТИ.

Мединон, Висканзин. — Ліберальний журнал „Прогресів", видаваний на протязі 30 років родиною Ла Фалетів, перестав виходити з причини недостачі фондів, тобто через подорожіння матеріялів і праці. Голова видавництва, бувший сенатор Роберт Ла Фалет, заповідає, що почне видавати новий журнал, коли зможе призбирати $100,000. Журнал „Прогресів" перестав виходити в рік після того, як розвязано Прогресивну Партію, засновану колишнім сенатором Робертом Ла Фалетом, батьком теперішнього голови видавництва.

ГАНС АЙСЛЕР ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ДЕПОРТАЦІЮ.

Лос Анджеліс. Німецький громадянин і один з провідних комуністів Ганс Айслер, зголосився до іміґраційної влади як готовий до депортації тому, що він приїхав до Америки неправно. З ним виїде з Америки його жінка Луїза.

Уряд студіює підставу Четвертого Інтернаціоналу

Вашинґтон, 6. жовтня. — Урядовці пильно студіюють підставу нової комуністичної організації девяти европейських держав, яку проголошено в оповістці з Москви. Про це говорив представник департаменту стейту на конференції з кореспондентами. Він признав, що департамент стейту підозрівав уже довший час, що щось нове повстало на місце давнього Комуністичного Інтернаціоналу, одначе не мав точних даних про це. Оприлюднення нового Інтернаціоналу припало на той самий день, коли росіяни потайки перевезли з Німеччини варстати для розбудови підводних лодок з Пінемінде. Цим занепокоєні кола военної фльоти, бо разом з варстатами забрали Совети й 4,000 німецьких техніків, які були зайняті будовою субмарин. Куди саме будуть перенесені варстати, не відомо, одначе є здогад, що частина буде буде приміщена над Чорним морем, а частина у Владивостоці. Коли Росія розбудує фльоту підводних лодок, то це дасться відчути на Середземному морю, на думку знавців морського діла. За дотеперішніми вістями Росія вже має 250 підводних лодок.

ВАШИНҐТОН ЗА ОКРЕМИЙ МИР З НІМЕЧЧИНОЮ.

Вашинґтон. — Сформування нового Комуністичного Інтернаціоналу для „поборювання американського імперіялізму" приневолює американські урядові кола погодитися з думкою заключення окремого миру з Німеччиною на спілку з Британією й Францією. Це не перешкодить Америці робити дальші спроби для заключення спільного миру з Німеччиною на спілку з усіми Аліянтами, як це плянується на зїзді міністрів Чотирьох Потуг в Лондоні в листопаді.

КАНАДА ДОПУСТИТЬ ДАЛЬШИХ 10,000 ІМІҐРАНТІВ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ.

Отава, Канада, 6. жовтня. — Міністер природних багатств Дж А. Ґлен оприлюднив, що уряд згодився допустити до Канади нових 10,000 скитальників з Европи так, що дотеперішнє число нових іміґрантів збільшиться до 20,000. Досі міністерство одобрило 6,000 нових аплікацій на вїзд до Канади. Щойно прибуло 2,000, а незабаром приїде ще 1,000 домашних робітниць для праці по шпиталях. Серед зголощень є 2,985 лісових робітників, 1,950 кравецьких робітників і 1,000 для домашньої обслуги.

Після відновлення Комінтерну

ШИРОКИЙ ВІДГОМІН В СВІТІ; НАДІЇ НА МИР ЗМЕНШУЮТЬСЯ.

Ню Йорк, 7 жовтня. Проголошене перед двома днями Москвою відновлення Комуністичного Інтернаціоналу з виразною метою підривної роботи в світі та з виразним протиамериканськими цілями, стало центром світової уваги. Американська преса подала вістку як головну подію дня, широко коментуючи її. Признаючи Советам початкову перевагу, яку дає їм тоталітарна машина, подібно як вона давала колись Гітлерові, в американській пресі пробивається самовпевненість, яка випливає зі свідомости своєї сили і слушности. Відновлення Комінтерну та — як це називається — проголошення Советами „політичної війни" Америці потверджують тільки правильність американської політики всебічної допомоги всім народам, як це спрецизовано в Доктрині Трумана та Пляні Маршала. Америка є головним обєктом тоталітарної большевицької кампанії та останньою перешкодою для большевицької потопи світу і Америка не занедбає нічого, щоби й від цеї загрози звільнити світ, як його звільнено від гітлерівської. Тверда постанова цего пробивається зі шпальт усіх американських газет. Твердження комуністичного „Дейлі Воркера", що новий Комінтерн скріпить „демократичний фронт" теж в Америці, має своє значення і йому віддається належну увагу.

В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

Лейк Соксес, Н. Й., 6 жовтня. Відновлення Комінтерну може бути кінцем Організації ОД в її всесвітньому характері, заявляють в колах цеї організації. Комінтерн завершує поділ світу на два табори, що не залишиться без впливу і на дальшу діяльність ОД., головно виразно визначить ці два табори. Народи, які досі намагалися дістати американську допомогу для впорядкування своїх економічних справ і тим самим усунути головну причину комуністичної загрози, вважають, що отверта гра Москви приспішить цю допомогу Америки загроженим країнам, переріщуючи швидке і позитивне ухвалення американським конгресом Пляну Маршала та поширення Доктрини Трумана. Відновлення Комінтерну матиме теж безпосередні наслідки на вирішування біжучих справ Генеральної Асамблеї ОД.

В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ.

Проголошення маніфесту про відновлення Комінтерну цілком зміняє положення в Західній Европі. Комуністичні партії в поодиноких країнах, які досі вважали себе „частиною народу і уряду" мусять змінити тактику, „координуючи" свою роботу після директив з Москви. У Франції вже того самого дня помітний був відповідний зворот в підготовці до міських виборів. Комуністи підготовляються до традиційної підривної роботи, головно саботажів, скрито-вбивств, страйків і т. п. В західних зонах Німеччини передбачують, що одним з перших проявів „координованої" комуністичної роботи буде намагання викликати страйк в Рурщині. В Італії проголошення Комінтерну скріпило становище уряду і скрізь помітні рухи за виключенням комуністів зі загального суспільного життя. Ватиканський орган „Осерваторе Романо" тільки стверджує те, з чого всі здають собі справу: Советський Союз і Західні Демократії голосять, що вони не бажають війни і боряться за мир. Нехіть до війни і боротьба за мир вже були причиною двох світових воєн.

НА КОМУНІСТИЧНОМУ СХОДІ.

З опанованої большевиками Східної Европи докищо бракує коментарів, хоча їх згори можна передбачити. Вони, як звичайно, будуть „скоординовані" Кремлем. З дотеперішних голосів виявляється теж деяке занепокоєння комуністичних провідників, яких поминено в нарадах. Комуністична преса намагається переконувати, що створення „Інформаційного Бюра" ще не є відновленням Комінтерну.

„ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ БРИТАНІКА" ПРО УКРАЇНСЬКІ ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ.

Боротьба українського народу за державну незалежність вже після другої світової війни найшла свій відгомін теж в останньому „Річнику Енцикльопедії Брітаніка" (Брітаніка Бук оф ди Їр 1947). Крім ствердження нових статистичних даних та інформацій про „велику активність" Советської України на терені ООД, в книзі подається факт ліквідації греко-католицької церкви в Західній Україні і на закінчення пишеться:

„Українці і навіть численні з їх комуністичних керівників від довгих років боряться проти московської централізації за більшу державну незалежність. Після другої світової війни український націоналізм та змагання до незалежности знову могутньо охопило країну. З доручення московського політбюра комуністичної партії Нікіта Хрущов з кінцем серпня 1946 відвідав Київ і під його проводом переведено чистку української комуністичної партії. Більше половини комуністичних провідників в Украні усунено. Виявлено, що центральний комітет партії в Україні не потрапив протиставитися „ворожій буржуазно-націоналістичній ідеології".

Наявність українського визвольного руху в Советській Україні стверджується теж в інформаціях про Советський Союз. Пишучи про „масову чистку комуністичних провідників в Україні, в цьому найважливішому економічному бастіоні Советів", цю чистку вияснюється загально „піддержкою державних аспірацій України" та ухилами від комуністичної ідеології.

ВИРІШУЮТЬ ДОЛЮ ІТАЛІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Лондон, 6 жовтня. — Від двох днів тут відбуваються наради заступників міністрів закордонних справ Великої Британії, Злучених Держав Америки, Франції і Советського Союзу, завданням яких є вирішити дальшу долю колишніх італійських колоній. Наради, як звичайно, почалися суперечностями між західними демократіями і Советським Союзом вже щодо самої процедури. Совети погодилися на відкриття нарад заступників закордонних міністрів в справі підготови мирового договору з Німеччиною в дні 6 листопада та на конференцію міністрів дня 25 листопада. До суперечностей дійшло в справі висилки комісії, яка мала б познайомитись з поглядами населення колишніх італійських колоній. Західні союзники вважають, що вистачить вислати одну комісію, а Совети хотіли б вислати дві. Друге непорозуміння трапилось в справі дефініції „заінтересованих держав" щодо колоній.

КЛЕЙ І МОРФІ В ДОРОЗІ ДО ВАШИНҐТОНУ.

Берлін, 6 жовтня (АП). — Ген. Л. Д. Клей, головнокомандуючий американськими силами в Німеччині, та амбасадор Р. Морфі відїхали сьогодні літаком до Вашинґтону на наради з департаментом стейту і війни. Предметом нарад мали б бути спільні справи американської і британської зон. Разом з ген. Клеєм і амбасадором Морфі їде до Вашинґтону американський амбасадор в Москві, Волтер Бедел Смит.

ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ НАРАД В СПРАВІ ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ.

Відень, 6 жовтня. Наради заступників міністрів закордонних справ чотирьох потуг в справі мирового договору з Австрією готові закінчиться вже цего тижня після чотирьох місяців цілком безуспішних зусиль вирівняти суперечності в цій справі між західними союзниками і Советами.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОДОВЖУЮТЬ СВОЇ НАПАСТІ НА АМЕРИКУ.

Москва, 6 жовтня. — Большевицькі напасті на Америку продовжуються з неслабнутою силою. Після до краю обидливих виступів проти президента Трумана і ген. Марщала, сьогодні знову забрав голос в комуністичній „Правді" відомий советський пашквіліст Ілля Еренбург. Цим разом він намагається вмовити в советських рабів переконання, що тільки Советський Союз є сьогодні представником і оборонцем культури, яку хотіли б знищити американські „людоїди".

П-НІ РУЗВЕЛТ В ОБОРОНІ СВОБОДИ ПРЕСИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 6 жовтня. — В Комітеті Соціяльних, Гуманітарних і Культурних справ Генеральної Асамблеї ОД виступила сьогодні п-ні Елінор Рузвелт в обороні американської свободи преси перед большевицькими закидами „підпалювання війни". У вільній пресі — говорила п-ні Рузвелт — навіть тоді, як частина є зла, то інша залишається добра. Натомість преса контрольована урядом, то як яйце: як частина зіпсується, тоді й ве пропаде.

ВИШИНСЬКИЙ ПРОДОВЖУЄ ОБВИНУВАЧУВАТИ.

Лейк Соксес, 6 жовтня. — Советський представник в Асамблеї ОД, Андрій. Вишинський сьогодні продовжував свої атаки на Америку в Політичному Комітеті. Обговорюючи справу Греції Вишинський твердив, що Америка перемінила цю країну у свою военну базу і з грецької державної суверенности сьогодні вже нічого не залишилося. Сьогоднішній виступ Вишинського, як і всі попередні, був докраю напасливий не тільки у відношенні до Америки, але й інших західних країн. Спостерігачі вважають, що відновлення Комінтерну дало Вишинському нового „натхнення".

ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ БЕЗСИЛЬНІ ПРОТИ НАРОДОВБИВСТВА.

Лейк Соксес, Н. Й., 8 жовтня. — Незважаючи на пропозицію Панами і Венесуелі щодо позитивної акції в справі резолюції проти народовбивства, Правний Комітет Генеральної Асамблеї рішив більшістю голосів передати справу підкомітетові до дальших студій. Діло в тому, що Обєднані Держави не мають екзекутиви, яка заставила б всіх респектувати цю резолюцію.

НЕВДАЛА СПРОБА РЕВОЛЮЦІЇ В ПОРТУГАЛІЇ.

Лондон, 6 жовтня (ЮП). — Тут в дипломатичних колах сьогодні повідомлено, що в останньому часі в Португалії розкрито й зломано спробу революції проти премієра Салисара. Заарештовано 350 офіцерів армії і фльоти, в цьому 5 генералів і одного адмірала. Революція мала на меті відновити монархію, якщо цього бажав би собі нарід в плебісциті. Про підготовку революції португальський уряд мав дістати інформації від еспанців.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОРАДЖУЄ ПОМОГТИ УКРАЇНІ СТАТИ НЕЗАЛЕЖНОЮ

Українська справа набирає у світі що раз більшої ваги, бо її зачинають що раз ліпше розуміти. Це дасться тепер завважити головно в Америці. Діється це в першу чергу завдяки тим великим жертвам, які український нарід клав і далі кладе в боротьбі за ідеали свободи, за вільне життя у вільній та самостійній Україні. Та, коли іде про американський ґрунт, то тут заважує ще й ця довголітня інформаційна праця американських українців, якою вони усвідомляли американське громадянство щодо ваги української справи. Оці маніфестації, конгреси, віча, протести і делегації висилані до уряду в Вашинґтоні, книжки, журнали чи брошури, якими ми засипували американську пресу, чи сенаторів, конгресменів, мейорів міст та різних релігійних, політичних та громадських діячів, не пішли намарне. Що ці речі заважують, на це подавали ми нераз багато прикладів, а нині згадаємо ще за цю вступну статтю, яку помістив про Україну такий поважний часопис, яким є „Курієр Бофало Експрес" з 2 жовтня б. р. та яку передано в перекладі в попередному числі.

Часопис виходить зі заложення, що стейти в Америці, як от Тексас чи Каліфорнія, є більш самостійними і суверенними ніж Україна в Советському Союзі. З цеї причини їм прислугувало б таке саме право засідати в Раді Безпеки Обєднаних Держав, як Советській Україні. Часопис підкреслює, що Україна має повне право, як з етнічного боку, так й етичного, бути цілком самостійною державою, але, каже він, дійсність така, що нею правиться як провінцією, яку переможено. Росія обстоює, що Україна не є провінцією Советського Союзу, але світовою потугою. З цього треба демократіям витягнути розумну консеквенцію, дораджує часопис, і помогти українським патріотам визволити їхню землю зпід московської тиранії. Росія, кажеться далі, вже не може тепер говорити, що того роду допомога визвольним змаганням України, є вмішуванням у її внутрішні справи. Як Україна є суверенною державою, пише часопис, так чому західні демократії не вимагають, щоб з її землі забрались чужинецькі війська? Як Україна, яка старається дістати місце в Раді Забезпеки і конкурує щодо цього з Індією має бути трактована нарівні з Індією, так хай з неї заберуться російські війська в такий самий спосіб, як забираються британські війська з Індії.

Віримо, що згодом заговорить про Україну такою самою мовою ціла Америка, цілий вільний світ. Одначе праця в цьому напрямі не може ні на хвилину притихати; вона мусить бути побільшена у нас, в Америці, як і по інших країнах світу. Голос у справі визволення України мусить доходити всюди не тільки до урядових чинників, які здебільша цю справу розуміють, але й до якнайширших громадянських кол. Коли ж іде про Америку, памятаймо, що публична опінія — тут дуже важний чинник.

У. Н. Союз для поневоленої України

Проф. Кларенс А. Манінґ пише в своїй книжці „Ди Сторі оф Юкрейн", що хоч „український дух не є ще вільним, та він виявив себе непереможним у минулому і таким він остається і на будуче".

Читаючи книжку цього американця, читач мусить набрати переконання, що український нарід доказав своїми ділами, доконуваними впродовж його довгого історичного буття, що його духа не потрапить зломити ніяка ворожа сила. Хоч історія українського народу позначена численними фактами безпощадного та в цілій історії людства безприкладного винищування з боку Москви та Польщі, хоч многострадальний український нарід падав уже нераз під важкими ударами своїх ворогів, то так завжди було, що його сила все наново відроджувалась, а його дух все наново будив та поривав широкі народні маси до дальшої боротьби, до дальших жертв за волю України.

Заходами У. Н. Союзу появились останніми роками цінні книжки про Україну, видані англійською мовою, які знайшли широкий відгомін серед американців. Наприклад, по виданні в 1944 році книжки „Юкрейн, Ей Собмердж Нейшен" В. Г. Чемберлина, появилось зараз багато рецензій в різних американських журналах та часописах, включно з такими великими й впливовими щоденниками, як „Ню Йорк Таймс", „Геральд Трибюн" і „Сон". Знов тепер маємо книжку „Ди Сторі оф Юкрейн", теж видану заходами У. Н. Союзу, яка теж знайшла широкий відгомін серед американського загалу. Відколи появилась ця книжка, то впродовж останніх кілька місяців не було майже одного тижня, щоб не можна було знайти прихильних рецензій про неї в різних американських журналах та часописах. Такі рецензії помагають поширенню книжки, а з другого боку дають нагоду більшому числу американців ознайомитись з визвольною боротьбою українського народу та з історією другого найбільшого народу на Сході Европи, який через свою боротьбу з московським імперіялізмом і тоталітаризмом звертає тепер на себе що раз пильнішу увагу всього світу, а зокрема англосаського.

Ширення правди про землю, про нарід своїх батьків, це одно з важних завдань іміграції кожного поневоленого народу. А що український нарід в неволі, то ширити правду про положення України, це одно з найважніших завдань американських українців. Саме книжки, видавані У. Н. Союзом англійською мовою, є такі, які ширять правду про Україну. Вони являються цею моральною помічю, яку ми звідси можемо й повинні давати українському народові.

Та У. Н. Союз ширить правду про Україну і забирає слово в її обороні не тільки самим видаванням книжок про Україну. Як знаємо, досі не було майже такої Союзової конвенції, чи такого річного засідання головного уряду, щоб Союз з такої нагоди не виступав в обороні поневоленої України і не вислав відповідних меморіялів, письма чи телеграм до нашого американського уряду. От хочби згадати про меморіяли з останнього річного засідання головного уряду, з березня цього року. Головний уряд У. Н. Союзу, витаючи в ньому постанову американського уряду помагати цим народам, які ставлять опір поширенню комунізму, звернув увагу нашого уряду на те, що український нарід поносить тепер найбільші жертви життя і крови в боротьбі з комунізмом, та що саме тому повинен діставати від свободолюбних народів поміч у цій боротьбі так довго, поки комуністична гидра не буде знищена.

Видавництва згаданих книжок і численні меморіяли в українській справі це тільки одна сторінка широкої громадської діяльности У. Н. Союзу. Згадуємо за цю важну сторінку, щоб теж і нею звернути увагу на це, чому треба збільшувати ряди Союзу новими членами. Маймо це на увазі і головно тепер, коли ведеться кампанія за збільшення Союзу до 50 тисяч членів.

Д. Галичин.

Випробовують новий закон

Про нові, важні й складні закони говорив хтось як про сире дерево, на якому щойно почнуть наростати парості, листки й нові галузки, заки воно заквітне повною силою. Оце порівнання можна б пристосувати до деякої міри і до нового робітничого закону, який називають законом Тефта-Гартлія. Закон поросте в справжню силу й красу щойно тоді, коли, як дехто каже, його належно випробується.

У різних місцях випробовують тепер різними способами цей новий закон, щоб переконатися, як далеко він відповідає потребам часу. Його випробовують не лише самі робітничі організації, які підняли проти нього протести, але теж і підприємці. Найновіший наказ нюйорського федерального суду, який забороняє страйк докових робітників, це теж свого роду проба. Тут іде про кваліфікацію страйку як „другорядного бойкоту", про який згадується в законі Тефта-Гартлія. Мабуть і самі докові робітники будуть вдоволені з наказу суду, бо вони вийшли на страйк на знак протесту проти іншого страйку, а це проти страйку, переводженого юнією візників.

Другий зразок сили нового закону є загроза виробників жіночих капелюхів, що вони внесуть проти страйкуючої юнії візників позов за відшкодування в сумі десять мільйонів долярів. Тут теж був свого роду „другорядний бойкот", бо юнія візників поставила пікету не лише перед підприємством залізничого транспорту товарів, проти якого страйкувала, але теж і перед будинками, в яких приміщені робітні жіночих убрань. Як лише появилася загроза процесу, так негайно страйкуюча юнія відтягнула свою пікету зперед робітень жіночих одягів.

Це лише два приклади, які записала преса впродовж одного тижня. Можливе, що преса дала належний розголос цим двом випадкам у власнім інтересі, бо саме тепер видавці газет переходять свого роду кризу з нагоди непевного становища юнії друкарських робітників, яка відмовилася заключити контракт з організацією власників газет і в той спосіб тримає в непевності всі американські газети. Видавці газет мабуть хочуть спонукати друкарських складачів призадуматися над своїм становищем на підставі нового закону, не починаючи правних кроків проти юнії, доки не зайде потреба.

Зо згаданих й інших прикладів можна прийти до висновку, що як робітники, так і підприємці випробовують наперед ґрунт під ногами, заки прийде до якогсь більшого зудару. Таким зударом на більшу скалю може бути відмова котроїсь з осередних робітничих організацій підписати афидевіти, що їх урядники не належать до Комуністичної Партії. Докищо Краєва Рада Робітничих Відносин не хотіла доводити до зудару і продовжила ще на цілий місяць час на висилання афидевітів. В початках місяця жовтня відбудеться конвенція Американської Федерації Праці, на якій це питання буде піднесене.

Без огляду, як буде ця справа вирішена, вже пізнати велику зміну серед робітничих організацій до нового закону. Негайно після введення його в життя появилися з боку деяких юнійних провідників такі погрози, що здавалося, що вибухне бунт проти влади. Не минув ще місяць, а ці юнійні провідники присмирніли, бо деякі юнії припоровилися до вимог нового закону. Це дало притоку до застанови провідникам з осередних робітничих організацій і провідникам таких юній, які безупинно сипали погрозами.

Заключення ясне: Американське робітництво не є занархізоване і не підносить бунту проти влади. Коли ж відчуває кривду, іде з нею до правильних судів чи інших законних чинників, щоб кривду направили. Щойно, як кривди не направлять, прийде час думати над іншими способами боротьби. Вистарчить взяти активну участь у виборах до конгресу і вибрати відповідних конгресменів та сенаторів, щоб законним способом вкінці усунути цю кривду.

„Воскресіння" Комуністичного Інтернаціоналу

В останніх днях кремлівський кловн задемонстрував світові ще одну імпрезу зпід знаку традиційного російського „Ваньки-Встаньки". Цим разом йдеться про Комуністичний Інтернаціонал, скорочено: Комінтерн, або іншими словами большевицьку пяту колону в світі.

Після приблизно десятиденних таємних нарад вишколених в Москві комуністичних агентів з девяти европейських країн, що відбулися „десь в Польщі", іменно в місті Хожуф на Шлеську, проголошено в Москві маніфест про створення „Інформаційного Бюра", в склад якого входитимуть по двох представників ЦК комуністичних партій Росії, Польщі, Югославії, Румунії, Болгарії, Угорщини, Чехословаччини, Франції та Італії. Завданям цього „Бюра" є: „організувати виміну досвідів, а на випадок конечности координувати діяльність комуністичних партій на базі спільних договорів". У „маніфесті" цього нового Комінтерну сказано цілком виразно, що його створено проти Злучених Держав Америки та і нших західнодемократичних країн. В Америці цей факт прийнято з належною увагою і в пресових коментарах його називається „Проголошенням політичної війни" Советського Союзу проти Америки.

Новий Комінтерн не є жодним новим, тільки новою формою старого. Історія цеї міжнародної пятої колони досить довга. Перший Інтернаціонал повстав ще з ініціятиви самих комуністичних богів, Маркса та Енґельса в Лондоні в 1864 році й опісля був зорганізований в Парижі в 1889. Він розбився в наслідок непорозумінь з Бакуніном. Опісля було створено Другий Інтернаціонал, що відбув девять конгресів перед першою війною, але й той розбився, бо соціялісти ще могли мати всілякі думки і не мали одного „мудрого" держиморди. Третій, вже Комуністичний Інтернаціонал створено за ініціятивою російських комуністів в 1919 році і він був розвинувся в „могутню зброю світового пролетаріяту", іменно російського червоного імперіялізму. На сьомуму, і останньому Конгресі Комінтерну в 1935 були заступлені своїми делегатами комуністичні партії з 57 країн.

З вибухом другої світової війни Комінтернові припало важливе завдання: допомагати націстам нищити демократію. Після братнього порозуміння між Сталіном і Гітлером та після того, як Гітлер на спілку зі Сталіном пішли „визволяти" Польщу, комінтернівські пяті колони в цілому світі, головно в Америці, почали шалену акцію в обороні гітлерівсько-сталінської дружби та їх злочинної змови проти миру. Тоді, як у Франції та інших зах.-европейських країнах гітлерівські бомбардувальники обертали в руїну вікові надбання культури, як в Парижі і Лондоні не вмовкали сирени тривоги, Комінтерн з наказу Москви всіми засобами вів акцію проти „інтервенції". Інше діло, як вкінці Гітлер зі Сталіном самі схопилися за горло, не договорившись щодо поділу добичі. Протягом одної ночі все змінилося і Комінтерн почав накликувати до „священної війни" проти свого вчерашнього союзника.. Компромітація була завелика в очах західних демократій і тому Сталін рішився Комінтерн „розвязати", що й зроблено в 1943 році, як Москві в братніх гітлерівських обіймах вже духу не ставало.

Розвязання Комінтерну було собі звичайним большевицьким трюком, що його тільки наївні взяли серіозно. Бо що значить розвязання злочинної банди горлорізів, як самі бандити дальше залишилися на місцях, готові кожночасно виконати кожний, хочби і найбільший злочинний наказ свого „боса" в Кремлі?

Проте, після війни характер „розвязаного" Комінтерну дещо змінився. Ціла східна і південно-східна та половина центральної Европи опинилася з ласки західних союзників під советським чоботом і вчерашніх московських шпигунів та агентів з Інтернаціоналу скрізь пороблено „державними мужами" віддаючи в їхні криваві руки долю стероризованих „визволених" народів.

Положення знову дещо змінилося, як західні демократії, головно Америка, не виявили готовости сказати своє „окей" на продовження гітлерівських злочинів його большевицьким спільником. Тому комінтернівський Ванька мусів встати, щоб „координувати роботу комуністичних партій". І Ванька встав в Хожові в Польщі, його піднесли Сталінові „соратники" Жданов і Маленьков та відразу сказали в чому діло: боротьба проти Америки.

Новооформлений старий Комінтерн має дещо іншу форму, але ті самі завдання і цілі: підривну роботу в цілому світі, щоб промостити шлях „пролетарській революції", іменно московському володінню в світі. До Комітету формально втягнено тільки представників з сімох советських країн і пятиколонних керівників з Франції та Італії. З Італією ще дещо не виразно, бо не покликали старого комінтернівця Тольяті, тільки Льонґо, шефа

(Докінчення на 3 стор.).

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ПРОГРАНА ЛЮДИНА

2)

Виглянув через гору. На далеких білих узбіччях видніли маленькі пяточки, що просувались у його бік. Закриті важкі скоростріли пострілювали час до часу на пострах. Прийдеться ще заждати кілька добрих хвилин заки ворог надіде. Покищо можна бодай думкам віддатись ,спогадам, що дозволять щераз переглянути стрічку свойого життя, заки її вірве ворожий набій. Трохи дивно так свідомо готовитись на смерть, дивно, бо молода душа і молоде тіло не погоджується з холодним вирахуванням камяного мізку: так треба. Кажу треба? Нащо?...

На ці питання Сильвестер не давав собі ніколи відповіді. Вона сиділа у нього в душі глибоко, і той, хто хотів би її почути, впав би трупом. Бо Сильвестер надто дорожив своїми почуваннями, щоб робити з них реклямову афішу.

Глянув на автомат. Затуманий, здрігнувся нагло, коли побіч відчув присутність людини. Злякався, якби зловили його на чомусь таємному. Майже відскочив... на те тільки, щоб доглянути такий сам страх в очах з бездонною глибиною життя. В очах дівчини.

Зразу злість, пізніш здивування, врешті розсудливість взяла гору над цим.

— Ви?...

Мовчала. Він бачив тільки перед собою образ великих, трохи вогких від зворушення очей і малу пістолю в руці, що костеніла зі зимна. Дівча прилягло побіля нього у свойому мужеському строю, перемагаючи у собі звичайний страх перед смертю. Хотіла йому допомогти. Цією малою пістолею...

Сильвестер не змінив ніодної риски на свойому обличчі. Але чув виразно, виразно відчував, як у нього в грудях тане ледяна гора і як збираються шумні, гірські потоки у далекий шлях у невідоме...

Хотів сварити, хотів намовляти, потім занехав цього, не озвавшись навіть. Зате піддався першій думці, що зродилась у його голові, піднявся обережно, сховзнувся вниз і потягнув її за собою. Не питала його, пощо це він робить. Він жеж бачив добре, як у віддалі зникла постать Льва. Знав, що вона зробила і не потребував питати. На слова було мало часу для нього тепер. Він сам навіть собі не мав часу дивуватись, що тверду постанову так скоро заступив іншою. Неменш виразною і рішучою. Менше тільки здатною до переведення.

Поставив її на ноги. Робив це досить незручно, грубо навіть, але вона мабуть розуміла, що час дорогий і не перечила його роботі. Гляділа лиш безнастанно великими очима на його приготування до дороги. Скоро позапинав на її ногах дошки, у руки ткнув палиці і вказав головою на шлях, кудою зник Лев.

— Ваше місце ... при ньому.

Не відповіла. Заперечила тільки головою.

— Ідьте за ним — повторив голосніше. — Час дорогий.

— Його треба боронити — кинула просто себе, неособово.

— Так... — здавалось, що йому щось трісло в середині. Так наче б ціла гора ярких ілюзій звалилась додолу. Аж біль викривив уста у висліді її кількох слів. Боронити тамтого треба, це ясно. На теж він тут остав. Але посвячувати її для такої оборони?... Її?... Тоді, коли вона нічого не завинила, бо Лев не дав себе переконати про небезпеку дороги і вперся брати дівчину зі собою, щоб їй забезпечити майбутність серед спокійнішого люду? Тоді, коли вона може і не хотіла йти в цю дорогу, може прочувала наслідки?... Тепер її посвятити для врятування життя і паперів тамтого?...

Ні.

В млі ока Сильвестер кинувся до своїх дощок, припняв їх до ніг, і вже майже готовий, кинув крізь зуби:

— Поїдемо...

Не бачив, або не хотів бачити, як втіха зародилась в очах дівчини і як життя забило у ній міцніше. Вона розуміла, що він не хоче її примусити вмірати... Він хотів їй вернути життя. Навіть у такому положенні, навіть, щоб самому зломити слово дане товоришеві. Та в наступній хвилині він додав виразно, аж надто виразно:

— Ви не бачите... Лев жде на вас. Я мушу вас йому повернути. Їдьмо.

Вся втіха і життя погасло і вона змучено подалась вперід, куди він вказав їй шлях. Рушив безпосередньо за нею і вже через секунду не чув стрілів. Вітер заграв біля вух холодну мельодію, ворожі кулі свистіли десь горою.

Зїзд був покищо гладкий, труднощі починались там, де на них ждав Лев. Ждав як мала пяточка і більшав з кожньою хвилиною. Сильвестер бачив його виразно і знав, що означує оце більшання. Лев жде на неї, він знає, що він за неї відповідальний. Неменш як за ці папері. Жде, рискуючи наказом і честю. Жде на неї. Чи вона не може бути горда із нього?

(Дальше буде).

Після Зїзду Української Еміграції в Бразилії

Після довгого, очікування вкінці в днях 6 і 7 липня відбувся в Куритибі заповіджений Зїзд Української Еміграції в Бразилії. Зїзд мав справді загальний характер, бо в ньому брали участь представники майже всіх осередків української еміграції, за вийнятком може маленької горстки українців із Ріо Гранде. Головні ж осередки з Парани, Санта Катарини й Сан Павла були зарепрезентовані.

У загальному, Зїзд зопачаткував намічене й усім бажане діло, обєднав усіх українців у Бразилії, на платформі — оборони прав України до власної культури й власного державного самостійного життя. Зїзд теж додатньо вплинув на учасників, як це ми мали нагоду ствердити, коли вони поділялися своїми враженнями.

Нема сумніву, що після довгих років насильного застою громадської організації, мусіли і підготовка зїзду й перебіг мати свої недотягнення. Та й не тільки тому, що кожна людська річ має свої „але", а й тому, що в нас дуже важка організаційна праця через розкинення й розпорошення наших еміграційних осередків, як і через недостачу комунікаційних засобів. У самім зїзді ж витрачено чимало дорогого часу на формальні справи, а його можна б було використати на справи ділові.

Та це дрібниці в порівнанні до великого успіху довершеного на Конгресі. **Він зумів зеднати всіх українців без різниці біля Ідеї — допомогти всіма можливими способами визволитися Україні, прийти українцям на рідних землях із поміччю здобути самостійність батьківщині.** Кожен на конгресі був свідомий, що мусить дещо пожертвувати для спільної справи й справді цю жертву приносили, а головне ще в обличчі великої хвилі, що гряне, й великої справи, яка перед нами.

Великий осяг Конгресу, що працею над визволенням України він потрапив зацікавити і нове покоління. Воно почуло на собі милий обовязок перебрати тягар із плечей батьків і може й новими кращими засобами довести діло до щасливого кінця. Справді наші батьки несли великий тягар і робили надлюдські зусилля, щоб добре вивязатися, щоб якнайбільш допомогти краєві в його боротьбі за самостійність. Як не все траплялися, то не завжди й їх вина. Наша еміграція в Бразилії була вбога й на фінансові засоби, не розпоряджала численними інтелігентними силами, не було тут провідників і діячів із довгою життєвою практикою.

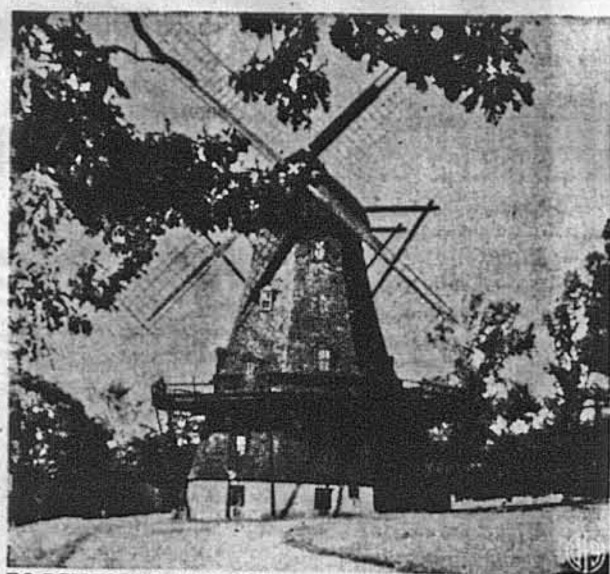
Була ж однак у цеї еміграції щира нелукава воля. Та це замало. Силою факту, мусіла здобувати досвід аж у громадській праці. И чи дивота, що часом калічила собі ноги й розбивала голову аж до памороків, поки чогось навчилася?

Всетаки не безчинно просиділа час. Із тієї праці виріс досвід, який може використати з пожитком нове покоління, тимбільш, що тепер серед нього чимало високоосвічених одиниць, а головно щиро перейнятих любовю до землі своїх батьків.

В Америці й Канаді вже від ряду років молоді сили запряглися до громадської праці. Сподіємося, що й наша молода інтелігенція не відстане. Тим лекше їй буде вставлятися за справою України перед публичною опінією свого краю, що лінія інтересів України зовсім покривається з політикою Бразилії. Тому пора, як ніколи пригожа, щоб заінтересувати Бразилію боротьбою України за свою незалежність.

Склад обраного Виділу дає запоруку, що намічена праця буде сконкретизована. Можна сказати, що його склад можливо найкращий. Правда, не що до складу осіб, але що до засягу, можна б було порадити, щоб у його склад обрані були представники наприклад і Сан Павла й Санта Катарина. Тоді б він мав загальніший репрезентативність. Але це можна легко усунути на черговому Зїзді, коли вже статути будуть злегалізовані.

Тепер на Виділі спочиває велике завдання, — повести організаційну працю в провінції, як лише статут дістане одобрення властей. Є всі можливі дані, що Виділ поведе успішно працю й поставить тривкі основи під розбудову нашого культурно - організаційного життя. — („Праця").

„ГОЛЯНДІЯ" В ІЛИНОЇ. — Перед нами старий вітрак, яким користувались в Голяндії яких 50 років, поки не став нездатним. Тепер він є „атракцією" в Кейн Кавнті, Ілиної. Закупив його американський полковник в Голяндії ще в 1915 році, а приміщено його в лісі. Американці голяндського походження мають таким чином нагоду бачити „щось „з рідної країни", звідки вийшли їхні предки.

Вигляди на українську еміграцію до Парани

Під таким наголовком помістила бразилійська „Праця" з дня 29. серпня 1947 розмову, яку мав Мойсей Лупіон, губернатор Парани, з о. Христофором Савенком. Це інтервю відноситься до справи допущення і приміщення українських скитальців в провінції Парана.

Про цю розмову читаємо таке:

Губернатор: „Я дуже зацікавлений еміграцією, маю досить добрі інформації про українців. Від себе й уряду вислав я свого секретаря д-ра Кейроза, щоб інтервенював за українськими скитальцями в Ріо та виасигнував 50 тисяч крузейрів на переїздові білети.

о. Христофор: наша прудентопільська парохія розтягається на кілька муніципіїв. Можна б тимчасово там розмістити 500 душ; краще українців стягати в Парану, бо українець не вміє й не любить працювати з кавою, але любить мати до діла з пшеницею, картоплею, кукурудзою. Навіть на „Норти до Парана" українці радше візьмуться за пшеницю, як за каву. Тому українців треба давати до Парани, не до Сан Павла. Тут і підсоння холодніше й не будуть хворувати. В Парані не буде невдоволення, а будуть щасливі. Тим і штат розвинеться і збільшить свою продукцію.

Губернатор: якраз оцього бажаю, тому я вже велів створити окрему Іміграційну Комісію від Парани, яка бере вже участь в іміграційнім центрі на Острові Квітів. Звідти українські еміґранти відпливуть до Паранагви, а там до Понта Ґросси, як розїздного пункту по колніях.

о. Христофор: чи міг би я спитатися, що маю робити з тими, що десь коло 22. прийдуть до Понти Ґросси, а буде їх коло 200 осіб. Я спеціяльно виїхав напроти них, щоб забрать їх до Прудентополя. Але де зможу примістити їх в Понта Ґросі й чим їх мені завести на місце?

Губернатор: це все піде на державний кошт і державними каміньонами аж до Прудентополя.

о. Христофор: Пане губернаторе, я беру практично: Їду до Понта Ґроси й чекаю. Еміґранти приїзджають. До кого мені вдаватися, щоб мені зараз дав харч і каміньони?

Пан губернатор негайно виставив візитівку поручаючи п. понтаґроському п р е ф е й т о в і постачити всього, щоб еміґранти щасливо дісталися до Прудентополя.

о. Христофор: я ще б поставив одне питання. Чи можна знати плани Вашої Ексцеленції щодо розміщення еміґрантів? Чи дістануть вони землю? Є ж землі індіян, біля Сан Францієко. Не могли б вони їх дістати, бо ж індіян там уже нема.

Губернатор: як раз тепер вивчаємо це питання, представимо урядові й еміґранти дістануть землю. Сколонізуємо одні удїли, придїлимо другі.

о. Христофор: я дуже радий за все, що п. губернатор зробив, щоб улекшити долю наших скитальців.

Посилання помочі рідні в Совєтах

Під таким наголовком пише „Канадійський Фармер" з 1. жовтня 1947 таке:

Багато канадійських і американських українців мають близьку рідню в Совєтах, під владою комуністів. Багато з них вже посилали, а багато хотіли б післати туди свою поміч, бо безсумніву їм живеться дуже зле. В цій справі поміщуємо тут цікаву річ, про яку ми довідалися недавно від одного чоловіка з Онтеріо. Його імя і адресу не хочемо подавати задля відомих всім вже причин. Пише він в своїм листі до нашої редакції між іншим таке:

„По другій світовій війні, цебто 6. лютого, 1946 року, лист датований від моеї сестри якимось чудом перейшов через совєтську залізну куртину, котрого я отримав на 31-го травня 1946 року. Пише мені сестра, що під совєтською системою гірка біда, чорного кавалка хліба нема. На скрушення серця і жаль мій, вислав я через Імпірïял Банк $25, котрі то гроші банк надав через повітряну почту, і одночасно надав я на повітряну почту також реґістрований лист від себе до моеї сестри, на її адресу.

На відповідь мого листа терпеливо ждав я законного припису до 6 місяців. По 6 місяцях відвідав я вдруге Імпірïял Банк з запитом, що за причина, що за висилку $25 я не маю жадної відомости. Сказали мені в банку, що посідка на $25 прийшла два дні перд 6-ма місяцями, котру виймили (з коверти) і показали мені. Вона мала вигляд звичайної телеграми, написана в двох мовах, по англійськи і по українськи. От що пише диктаторська система в тій телеграмі:

Закордонних канадійських $25 Совєтська Кордонна Контроля видала для Держави Закордонна Канадійська запомога для сестри зовсім виключно заперта.

Письмо (Рекоманде) для сестри остало для провірення УССР".

Думаємо, що жадного пояснення тут не треба. Лист і совєтська телеграма говорять виразно самі за себе. Хай це буде пересторогою для інших.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

„Воскресіння" Комуністичного Інтернаціоналу

(Докінчення зі стор. 2-гої)

комуністичних партизанів, щоби не вказувати пальцем на пяті колони. Проте, немає сумніву, що заповіджена „координація" роботи комуністичних партій означає насамперед посилену підривну роботу комуністичних пятих колон в некомуністичних країнах, головно в Америці та Британії.

Вістка про відновлення Комінтерну розвіяла серед членів Генеральної А с а м б л е ї ОД решту надій та ілюзій щодо можливостей будького порозуміння між Сходом і Заходом. В самій Америці цих ілюзій щораз менше, незважаючи на всі зусилля московських аґентів і таки домашніх маняків, що намагаються виказувати „миролюбність" Москви. Московські напади на особу президента Трумана і секретаря стейту Маршала та інших визначних американців вже серйозно перетягнули струну американської терпеливости. Тут не кричать на кожному кроці „ура" Президентові, але він є представником народу і кожна обида його, є обидою народу. У відповідь на московські напасті на президента одна нюйорська газета пише, що в цім випадку на Росію навіть не можна обурюватись, додаючи, що „Росіяни ще потребують болай сто років, щоб з худоби стати людьми". А на худобу не обурюються, тільки заганяють до хліва.

Зачіпність Москви в останніх часах прибрала таких провокативних форм, що це справді тільки надзвичайна терпеливість та миролюбність Америки, а рівночасно й американська сила можуть собі дозволити на все нові спроби замирення. Якщоб Америка була справді імперіялістична, чи войовнича, вона вже мала десятки всіляких причин вдарити пястуком і не доконче в стіл. Від „нок-авт" американці є спеціялісти і після того не кожний Ванька може встати. Проте, Америка продовжує свої намагання опаматати божевільну кліку в Кремлі, що готова знову підпалити світ. Нова провокація з Комінтерном доливає оливи до вогню в міжнародних стосунках, що його з такою божевільною впертістю намагається довести до експльозії Совєтський Союз та до якої з подивугідним терпінням не хоче допустити Америка, хоча вона її ще найменше боїться.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Совєти готують черговий блеф

Друга партія в СССР? — монопартійність тепер не в моді!

Німецький часопис „Штутгартер Нахріхтен" в своєму числі від 21-го серпня передає передову статтю з швайцарського часопису „Національ-Цайтунг" під наголовком „Друга партія в Росії?" Подаємо її до уваги наших читачів з деякими скороченнями і — за браком місця — без коментарів:

Сталін відмінно вміє водити за ніс як своїх противників, так і своїх прибічників за кордоном. Він ніколи не подає до загального відома свої рішення доти, доки вони не вступили в стадію свого здійснення. Одначе багато ознак дають підставу передбачати деякі з його ходів, якими він хоче здивувати світ. Обєктивний спостерігач подій в СССР може помітити саме тепер приготування до одного з таких кроків. Ідеться про реформу, що зруйнує принцип, який був дотепер основою комуністичної держави: комуністична партія в ССCР має зректися свого монопольного становища; йдуть приготування до утворення другої партії. Спеціяльні комісії, призначені вищими інстанціями, вивчають тепер у всіх совєтських республіках зміни, які з цією метою треба внести до Конституції. А в самій Москві, під головуванням Берії, центральна комісія (до якої належить також Вишинський) опрацьовує пляни тієї великої політичної реформи.

До цієї події готуються від довшого часу. Ще в 1945 р. Берія запропонував Політбюрові перший плян скасування монопартійної системи. Тим часом навіть преса винесла цю справу на громадськість, що доводить, що ідея перейшла вже свою абстрактну стадію. Відповідаючи на лист невідомого дописувача, в жовтні 1946 р. „Правда" писала: „Комуністична партія ладна була б зректися свого монопольного становища на користь другої, селянської партії, під умовою, що небезпека війни зникне". Передумова, що всяку загрозу війни треба усунути, могла б означати відкладення надалі пропозиції Берії. Одначе, з такою самою стриманістю було зустріто свого часу пропозицію щодо смертної кари. Та все ж з ініціятиви того ж таки Берії в лютому 1947 р. Політбюро ухвалило резолюцію, що „безпосередня загроза війни вже не існує". Отож, смертну кару незабаром було скасовано. Тим то прихильники політичної реформи можуть продовжувати свою кампанію.

Роботи згаданої центральної комісії мають бути закінчені у жовтні 1947 р., щоб до 30 роковин большевицької революції (7. листопада 1947 р.) можна було здійснити нову політичну організацію країни. Згідно з повідомленням з Москви, проект Берії дасть змогу всім громадянам СССР боронити свої інтереси через дві політичні партії: одна з них називається „партія промислових робітників" (комуністична партія), друга — „партія сільськогосподарських робітників" (селянська партія).

Сталін уміє готувати свої дії на далеку мету. Так лише тепер стає зрозумілою справжня причина, чому він разом з урядом, негайно ж по закінченні війни подався до димісії, щоб знову бути обраним до Верховного Совета. Цим самим технічно уможливлено евентуальну зміну російської партійної системи, бо відтепер уряд також легально вже не залежить від одніеї партії (в даному разі від комуністичної), а лише від Законодавчих Зборів. — (У. В.).

Від Бібліотеки й Музею Осередку Української Культури й Освіти

Коли приходить літо, то Осередок Української Культури й Освіти у Винипеґу звертає головну свою увагу на Вищі Освітні Курси. На Курсах виховує й освідомлює українську молодь з Канади й Злучених Держав. Збагачує українські уми скарбами рідної культури. Однак і в літі праця Осередкової Бібліотеки й Музею не припиняється. Бібліотека й Музей постійно збагачуються щедрими дарунками, головно з Европи. Мають Бібліотека й Музей Осередку й деякі цінні дарунки від канадійських та американських українців. Та найщедріше обдаровують Бібліотеку й Музей Осередку українці із скитальщини. Хоч і самі до краю бідні оті скитальці українські в Европі, то всеж таки радіють, що десь далеко за морем, в Канаді, є така українська установа — Осередок Української Культури й Освіти, який дбає про культурно-освітні справи українців і збирає українські культурні цінності до свого, загально-українського, Музею й Бібліотеки. І за це їм Управа Осередку складає якнайщирішу подяку.

Між іншим, Музей Осередку має головну частину цінної спадщини славного Олександра Кошиця: його ще не друковані композиції, рідкі видання збірників з його музичними композиціями, рукописи, його особисті речі, посмертну маску, бюст з нього, тощо. Кілька днів тому ця колекція збагатилася ще й медалею признання з Брюселі, в Бельгії, та палиці, золотом і сріблом окутої, яку подарувала Українська Женевська Громада в 1919-ім році Ол. Кошицеві, що був тоді диригентом Української Національної Капелі. Ці два дарунки передав від Укр. Музею ім. Петлюри, недавно прибувший до Канади єпископ Скрипник пані Тетяні Кошиць, а вона подарувала Бібліотеці й Музею Осередку. Має Музей багато цінних памяток із життя українців у Канаді. Має й повідомлення від багатьох визначних українців, що приготовляються надіслати цінні дарунки для Музею Осередку: фільми з українського життя, рукописи, одяги, тощо. Велике число різних вартісних книг Бібліотека Осередку закупила попередньо. До таких рідкостей, наприклад, належать: великий альбом у барвах „Українських Вишивок", видання Дальматової в Петербурзі в 1898 р., альбом в барвах „Запорозька Старина"; та багато іншого подібної вартости.

Та на цім місці ми хочемо подякувати отим добродіям та установам, що надіслали цінні посилки для Бібліотеки й Музею Осередку в літі, коли саме відбувалися 8-мі Вищі Освітні Курси і персонал канцелярії Осередку, через своє заняття на Курсах, не був у силі на час всім своїм добродіям подякувати. За той час прислали до Бібліотеки й Музею Осередку пачки з книжками оці добродії та установи: Ол. Сацюк, В. Квітко, Г. Жученко, Дм. Соловей, Ол. Степовий, Митр. Іларіон, єпис. Сильвестер, видавництво „Нові Дні", Ів. Багряний, В. Гай, В. Щерба, Г. Колодій, Укр. Центр. Допомоговий Комітет у Лондоні, Л. Биковський, Богдан Федчук і В. Орел. Отримали ми цінні матеріяли також від В. Добровського й Г. Селеген.

Оцим добродіям та установам в Европі дякуємо за надіслання пачок українських журналів: Тео. Крушинський, С. Кокоть, проф. О. Ковалів, видав. „Нові Дні", Укр. Табор у Гослярі та редакціям різних журналів. Багато добродіїв надсилало нам різні дрібні друки й памятки із скитальщини. Деякі із таких дрібних друків мають дуже велику цінність. Наприклад, добр. Г. Колодій прислав нам кільканадцять вартісних мап України, різного рода друки, та кілька підручників старословянської мови. Пачку важливих документів прислала пані Л. Рудик. Добр. П. Мегик прислав кілька пачок листівок та книжок з області українського мистецтва. Добр. Мстислав Павленко прислав з Палестини журнал „Вільне Козацтво" від 17-го до 49-го числа, дві цінні фотографії з письменника Бориса Грінченка та інші матеріяли. Д-р Зенон Кузеля прислав пачку протоколів Ком. Допом. Укр. Студентству. Велику цінність представляють „Останні Вірші" поета О. Олеся, ще не опубліковані, які прислала нам Галина Л. Добр. Дм. Лутчин прислав грамоту „Хрест Симона Петлюри" і свою українську метрику, з печаткою українського уряду. Багато цінних памяток морс. кап. С. Шрамченко. Отримав Музей цінні дрібні друки із таборового також від оцих добродіїв: П. Качура, Мих. Вербицький і С. Петришин.

Редакції різних українських часописів були ласкаві надсилати до Бібліотеки й Музею Осередку свої часописи. Всім тим редакціям Управа Осередку складає щиру подяку. До Бібліотеки й Музею Осередку надходять пачками або поодинокими числами оці часописи: Останні Новини, Літературний Зошит, Укр. Трибуна, Неділя, Українська Пресова Служба, Незавсима Україна (по фран. і анг.), Луна, Юнацький Шлях, Укр. Вісті, Українець у Франції, Бюлетин Укр. Допомогового Комітету, На Чужині, Час, Наш Шлях, Батьківщина, Українська Думка, Літопис Політвязня, Чужинці, та інші. Просимо згаданих редакцій і надалі надсилати нам свої часописи, за що будемо їм дуже вдячні.

Прийшло багато й такого цінного матеріялу, який тяжко точно опридлити. Прийшли й такі документи, які мають для українців велику вартість, однак з багатьох різних причин не є порадним згадувати тих осіб, що нам їх прислали. До таких документів належать документи про арештування й розстріли українців у часі від 1940-го до 1944-го року.

Бібліотека й Музей Осередку проявили свою діяльність ще й тим, що оповістили в українських часописах в Европі конкурс на писання спогадів із недавно минулого. Конкурсові рукописи вже почали надходити, — дрібні спогади та спогади, що обіймають і кілька зашитів. Досі прийшло вже 15 таких рукописів. Від деяких осіб, що беруть участь у конкурсі Осередку, дістали ми повідомлення, що вони ще пишуть спомини. Теякі спомини будуть мати і по кілька сот сторінок. Крім того, Осередок переховує в себі й кілька дуже цінних рукописів визначних українських діячів.

Всім тим добродіям і добродійкам, що надіслали свої дарунки Бібліотеці й Музею Осередку Української Культури й Освіти, складає Управа Осередку якнайщирішу подяку і просить їх і надалі дбати про розвиток та розріст самого Осередку та Бібліотеки й Музею Осередку.

Головна Дирекція Осередку.

Всякі листи й посилки надсилайте, будь ласка, на поніжчу адресу:

LIBRARY AND MUSEUM UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTER
P. O. Box 3093,
Winnipeg, Man., Canada

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,643 Ступницький Василя з с. Крупско (Стрий) і Коцовський Василя від Сторощак Федора.

11,644 Тюна Володимира зі Стрия від Тюна Евгенія (гімн. проф.).

11,645 а) Завойська Танька, з Кемден, Н. Дж., пошукує кревняка Мигальчук Миколая (мавби перебувати в Ню Йорку, Н. Й. новий емігрант).

11,645 б) Максим Решетило (син Адріяна) шукає братанича (імя не відоме) сина Михайла, мати походить з с. Карьа-Угнів (Рава Руська), що перебуває десь на скитальщині в Німеччині. (Усі таборові часописи просяться передрукувати).

11,646 Валліх Каськи з с. Тогровиць (Товмач) від Курчій Михайла.

11,647 До рідних та знакомих з с. Ступасани (Сянік) від Куцмида Івана і Найда Осипа.

11,648 До тіточ. брата Івана Тимка або родини з с. Будзин (Товмач) від Саланик Олександра.

11,649 До громад парохіяльних Америки і Канади: просить о афідевіт молодий, іспитований дяк-співак Гайовий Адам.

11,650 Ярошик Марії, з Яричів Новий (Львів) від Жук Петра.

11,651 Плавник Теодора з с. Члимець (Стрий) від Хромяк Михайла.

11,652 Стадник Катерина з с. Устянів (Лісько) пошукує Стадник Івана.

11,653 Лібич Анни з с. Старова (Мостиська) від Лібич Степана.

11,654 До рідних Даньо Антона, Федора і Миколи, Скунців Еви від Даньо Петра, з с. Колониці (Лісько).

11,655 Клячкевич Анни і Антона від Зазуляк Антона з с. Новосілка (Підгайці).

11,657 Минюк Михайла і Федора, Сліпця Миколи з с. Недільна (Старий Самбір) від Манюк Івана.

11,658 Дацько Павла й Петра з с. Корманич (Перемишль) від Ляхович Степанії.

11,659 Гоовчко Петра з с. Стопчатів (Коломия) від Скригулець Михайла.

11,660 Антонів Івана і Анни з Турочок Нижних (Турка) від Антонів Миколи.

11,661 Козак Володимира (Краузе) від Веремчук Василя з с. Каменух (Рівне-Волинь).

11,662 Лукиянчук Григорія, Стойко Николая від Дзвоник Анастазії.

11,663 Петришин Гринька і Степана, Стасюк Андрія, Федака Антона, Кінаш Максима з с. Жовчева (Рогатин) від Петришин Василя.

11,664 До рідних і знакомих з с. Гуменець (Самбір) від о. Дашо Сергія.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelpnia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Збори відділів У. Н. Союзу

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, відбудуться в четвер, 9. жовтня, в годині 8. ввечір, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве. Всі члени конечно повинні пройте на ці збори. — Н. Кучмій, гол.; П. Ковтун, кас.; М. Парута, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

ГАМТРЕМК МІШ. — Повідомляємо членів Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що трикварт͏альні збори відбудуться в неділю, 12. жовтня, точно 1:30 попол., в сали де звичайно. На цих зборах буде звіт контролі. Обовязком кожного члена й члениці є прийте на ці збори. — За уряд: А. Патра, рек. секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Василія, від. 87. повідомляє, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 12. жовтня, в гали парохіяльній при Сликот Ровд. Уряд просить всіх членів прийти на ці збори і превести нових членів. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. — За уряд: К. Купер, предс.; І. Окаль, кас.; Н. Трояновський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 12. жовтня, в год. 1. пополудні. Просимо всіхчленів прийти назбори, бо маємо важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.-кас.; Т. Кальмук.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів і члениць, що триквартальні збори відбудуться в неділю, 12. жовтня, в годині 1. пополудні, в У. А. Т., 2965 Карпендер ул. На зборах буде звіт контр. комісії; рівнож будемо давали звіт ми всі члени, скільки ми зорганізували нових членів в часі теперішньої кампанії. Коли ви ще нікого не зорганізвуале, то приведіть своїх знайомих чи дитину. — П. Андрушків, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. жовтня, в годені 2. пополудні, в Укр. Гали, 213 Скунмекер Еве. річ 2. вул. Просимо членів прийти на збори, а довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. — За уряд: М. Коваль, предс.; М. Куць, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від 75, відбудуться в неділю, 12. жовтня, в 1. год. попол., в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. Просимо тих членів, котрі приобіцяли нових членів, щоби їх вписали цего місяця. Кому було б невигідно вписати на зборах, так просимо покликати до секретаря: С. Е. 2375. — За уряд: М. Присташ, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. жовтня, в годині 1:30 пополудні, в галі У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори взиваємо всіх членів конечно прийти, бо маємо важні справи. Союзовці, ви читали вже в Свободі, що цего місяця розпочалася кампанія на пресовий фонд Свободи. Цего року ми будемо збирали у відділі на зборах і кожний член обовязаний зложити на пресовий фонд через свій відділ. Ми хочемо мати рекорд, хто цінить Свободу, а хто байдужий? Друга важна справа, ми мусимо цего року придбати 43 нових членів, тому треба взятися зараз до роботи; не кажім, що нема кого організувати, є члени, що мають вже по два і три внуки, тож запишіть їх у члени У. Н. Союзу. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 12. жовтня в годині 12:30 пополудні, в Домі Відділів У. Н. С., 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів і члениць прийти на чав. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Федиський, кас.; В. Пилипів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться в неділю, 12. жовтня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 11. жовтня, в год. 6:30 ввечір, в гали церковній, 526 В. Райен Еве. Просимо всіх членів явитися, бо є важні справи до вирішення, як справа закупна власного дому. Тому кожний член обовязаний прийте на збори. — За уряд: І. Бріяць, предс.; Й. Білик, кас.; І. Павловський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 12. жовтня, зараз по другій Сл. Божій, в гали церковній, 2280 В. 7. ул. — За уряд: Н. Джан, предс.; В. Жук, кас.; Н. Бобечко, секр.

ПОДЯКА

Отсим складаю щиру подяку тим, що прийшли зі словом потіхи в моїм горю та подали помічну руку в найприкрішій хвилині мого життя по утраті улюбленого мужа, а іменно: Всеч. о. А. Борсі пароховi та Отцям С. Баландюкові, Р. Крупі, Н. Романовичеві, М. Любачівському за духовну услугу, як рівнож товаришам і приятелям помершого Вп. П. Вол. Калині, П. Сиротюкові, д-ру Р. Осічукові та Т. Чубатому.

Знова парохіянам Ню Гейвен в особливший спосіб складаю подяку за це, що не тільки полишали свої роботи і взяли громадно участь в похороні, але і взяли на себе матеріяльну часть похорону тим, що всі видатки похорону самі покрили. Вдяка ця зістане не забутою ціле моє життя до гробової дошки. Нехай їм всім Всевишній і Мати Божа нагородить за щире і благородне серце.

МАРІЯ МЕЛЬНИК, жена;
СОФІЯ І ОЛЕНА, діти;
МИХАЙЛО МЕЛЬНИК, кузин.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукування родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує **$1.00.**

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1702. Кімбу в небезпеці.

REALIZING KIMBU WOULD KEEP AHEAD OF THE SMOKE, TARZAN HURRIED TOWARD THE RIVER HE KNEW LAY AHEAD.

FINALLY THE APE-MAN FELT THE WELCOME MUD OF THE RIVER BANK.

DEER AND ANTELOPE WERE PLUNGING IN, WHILE THE BANK WAS LINED WITH FEARFUL BEASTS.

TARZAN TOOK TO THE RIVER AND SOON SPIED LITTLE KIMBU HIGH ON AN OVERHANGING LIMB, BEHIND HIM CREPT A STEALTHY PANTHER.

Тарзан знав, що Кімбу повинен би втікати перед димом і тому подався в напрямі річки, яка лежала перед ним.

Вкінці малпочоловік добіг до болота на березі річки.

Олені й антелопи скакали в воду, а на березі річки було повно звірів.

Тарзан скочив у ріку і незабаром вислідив малого Кімбу на високо звисаючій галузі. Ззаду за ними повзла потайки пантера.